
Rapport låneram och revidering av förbundsordning

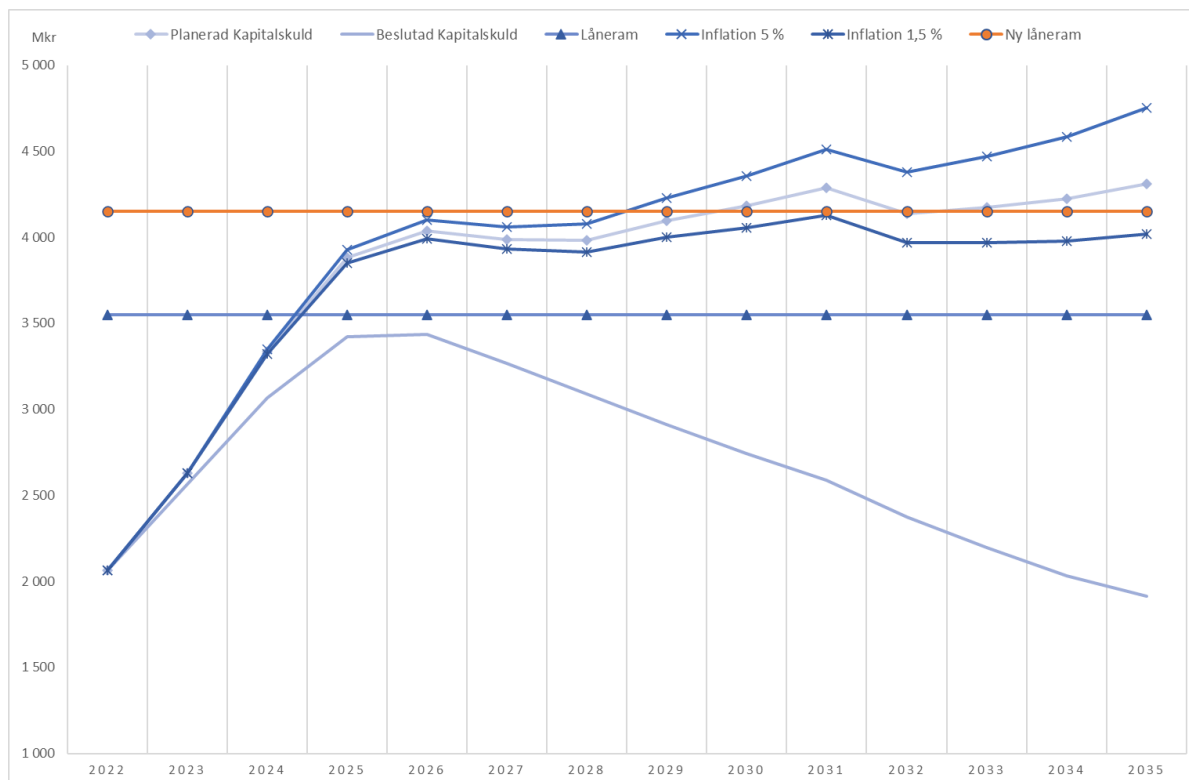
Sammanfattning

Käppalaförbundets strategiska investeringsplan revideras återkommande för att återspegla den mest kostnadseffektiva planen för att möta utsläppskraven i det nya miljötillståndet, kapacitetsbehovet i medlemskommunerna samt att säkerställa fortsatt drift genom nödvändiga reinvesteringar i befintlig anläggning. Omvärldsutvecklingen med bland annat hög inflation och stigande räntor har kraftigt påverkat finansieringsbehovet som ges av planen och för att kunna ta nödvändiga investeringsbeslut under perioden 2023 till 2028 krävs en höjning av låneramen med 600 mkr till totalt 4 150 mkr. En utökning av låneramen kräver att beslut om förändring av förbundsordningen fattas av Käppalaförbundets fullmäktige på sammanträdet 30 maj och att samtliga medlemskommuner ratificerar beslutet under hösten 2023.

Finansieringsbehov

Käppalaförbundet har arbetat framgångsrikt med att åstadkomma en effektiv löpande verksamhet vilket bland annat visar sig genom en bibehållen driftsäkerhet med en reningsgrad väl inom de gränser som ges av miljötillståndet för en låg avgift till medlemskommunerna. I jämförelse med jämförbara reningsverk i Sverige är Käppalaförbundets löpande kostnader 15 – 30% lägre per pe. Käppalaförbundet arbetar på samma sätt när det gäller investeringsplanerna och fokuserar på att säkerställa en driftsäker anläggning med reningsgrad som möter villkoren i det nya miljötillståndet på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt både vad gäller hur investeringar genomförs och när olika investeringar ska genomföras. Det pågår ett kontinuerligt förbättrings- och förändringsarbete för att fortsätta att hitta effektivare lösningar där det är möjligt, både vad gäller den löpande verksamheten och investeringarna. Se Bilaga 1 med underbilagor för en sammanfattning av arbetet med den strategiska investeringsplanen.

Utifrån den reviderade strategiska investeringsplanen behöver förbundet utöka sin låneram för att säkerställa finansiering av nödvändiga investeringar. Genom att utöka förbundets låneram med 600 Mkr till totalt 4 150 Mkr så säkerställs förbundets investeringsplaner fram till 2028, se graf 1. I Bilaga 2 är de ingående investeringsprojekten redovisade med kostnadsfördelning per år. Det överlägset största enskilda projektet i planen är Käppala 900 k som är i genomförandefas för att säkerställa drift enligt det nya verksamhetstillståndet från 2026. I bilaga 3 finns utredningen som definierade den valda processlösningen för Käppala 900 k. I bilaga 4 finns en översiktlig beskrivning av de ingående delarna i Käppala 900 k.

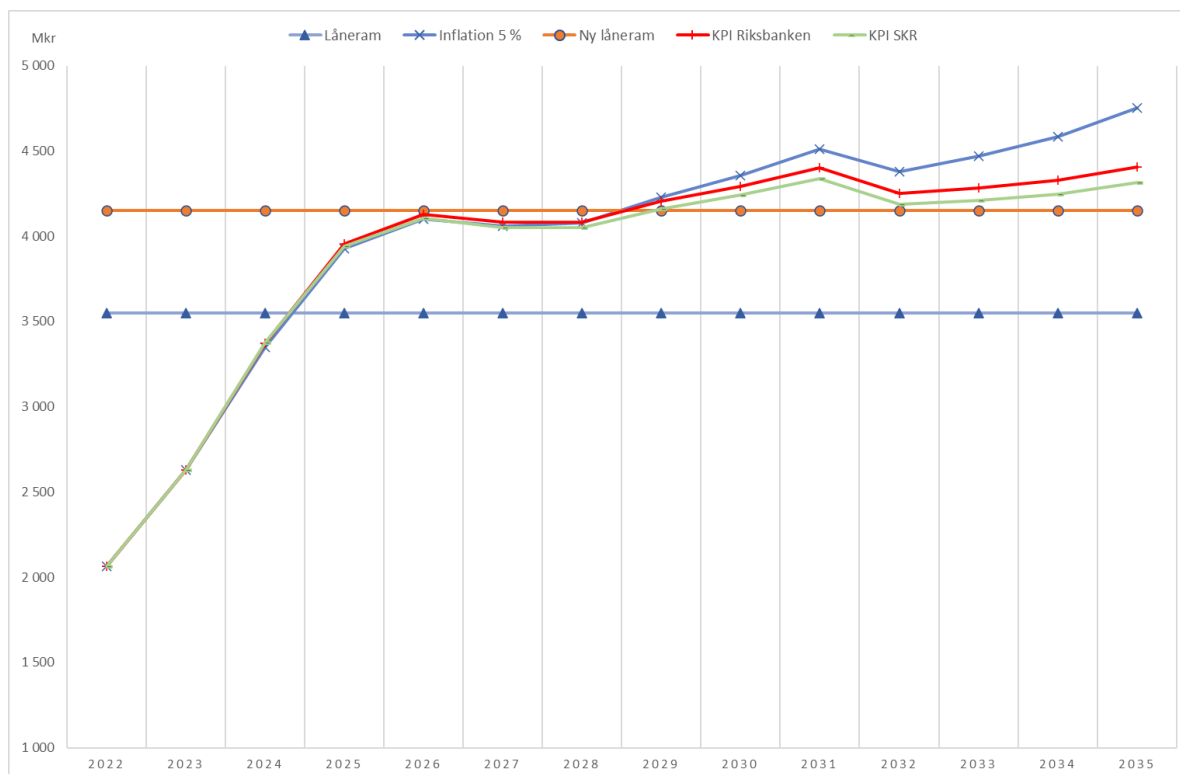

Graf 1. Prognosticerat lånebehov för Käppalaförbundet 2022 – 2035.

I dessa beräkningar har höjd tagits för en genomsnittlig inflation på 5 % under tidsperioden. För jämförelse har även prognoserna för KPI från Riksbanken och SKR använts för att säkerställa att en rak inflation på 5 % inte överstiger dessa nivåer.

KPI prognos	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Riksbanken	8,9%	4,0%	2,3%	2,0%	2,0%	2,0%
SKR	8,2%	1,2%	0,9%	1,9%	2,0%	2,0%

Tabell 1. KPI prognoser från Riksbanken och SKR 2023 – 2028, för åren 2027–2028 har Riksbankens mål om 2,0 % använts i prognoserna.

Graf 2. Prognostiserat lånebehov utifrån KPI från Riksbanken och SKR 2022–2035

Denna jämförelse visar att skillnaderna är väldigt små fram till 2029 för att sedan ge en större differens längre ut på tidslinjen. Förslaget till reviderad låneram är inte baserat på prognosticerade nivåer efter 2029.

För de finansiella kostnaderna som aktiveras i investeringar överstigande 100 mkr i total kostnad har räntebanan i tabell 2 använts.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Genomsnittsränta	2,4%	2,9%	3,1%	3,3%	3,6%	3,9%

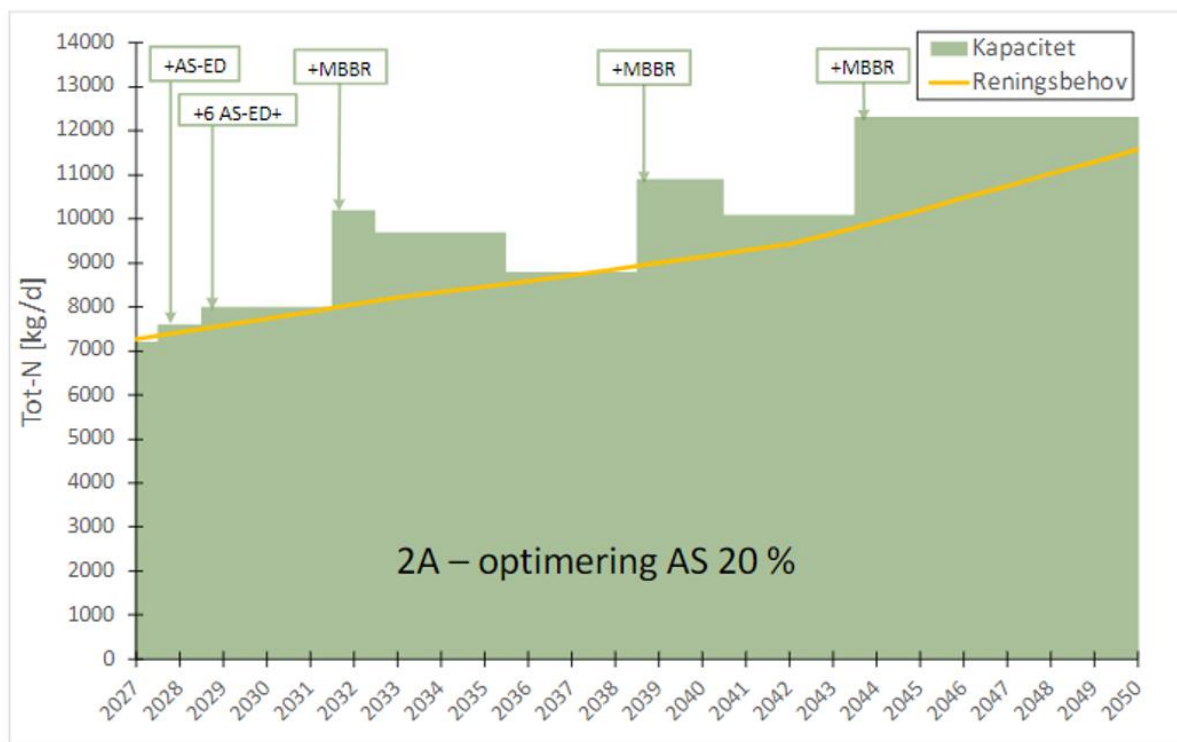
Tabell 2. Antagen snittränta för lånefinansiering för Käppalaförbundet 2023 – 2028.

Förbundets planerade investeringar kopplas till tre grundorsaker. Det nya verksamhetstillståndet med högre reningskrav, tillväxt och utbyggnad i våra medlemskommuner samt löpande reinvesteringar i våra nuvarande anläggningar för att säkerställa funktionerna.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nytt verksamhetstillstånd	461	635	528	225	80	138
Kapacitetsutökning	82	92	112	79	47	31
Reinvesteringar	133	109	74	57	60	68
Summa	676	836	714	361	186	236

Tabell 3. Investeringsbehov i Käppalaförbundets strategiska investeringsplan för åren 2023 – 2028 fördelade på grundläggande drivkraft bakom varje investering.

För investeringarna som kopplas till det nya verksamhetstillståndet arbetar förbundet med en strategisk utbyggnadsplan för att säkerställa att förbundet har en tillräcklig marginal i reningsprocessen för att klara kraven i verksamhetstillståndet utan att bygga mer än vad behoven är utifrån hur belastningsprognosen utvecklas. Inför starten av Käppalaverket 3.0 var de första stegen i utbyggnaden väl genomarbetade för att möta kraven i det nya miljötillståndet till 2026 men det gjordes också ett omfattande arbete för att hitta en så kostnadseffektiv plan som möjligt för alla investeringar kopplade till utsläppskraven och väntade kapacitetsökningar från 2026 och framåt (se Bilaga 5). Av alla studerade alternativ bedöms ”2A – Optimering AS 20%” i dagsläget vara det som ger lägst behov av lånefinansiering, d.v.s. det alternativ där investeringar genomförs sekventiellt på ett sådant sätt att perioderna med ”överkapacitet” blir så små som möjligt.

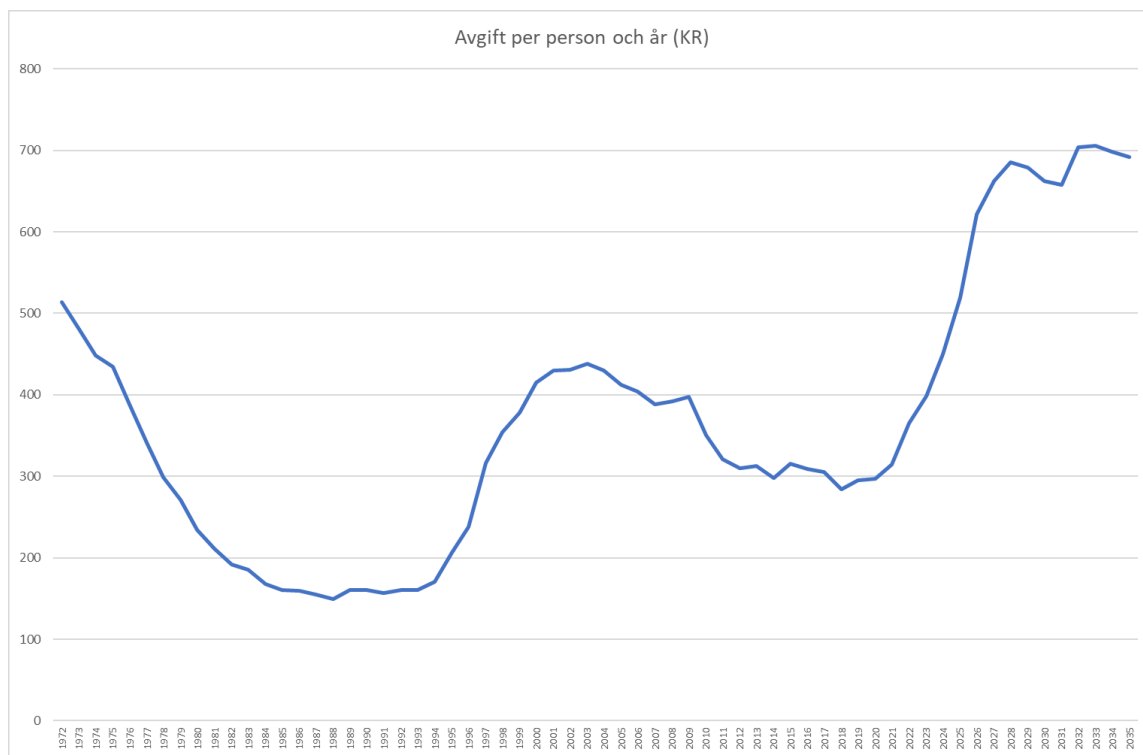

Graf 3. Prognosticerat reningsbehov för Käppalaförbundet 2027 – 2050 och prognosticerad kapacitet enligt investeringsscenario ”2A – optimering AS 20%”.

En av fördelarna med planen i graf 2 är att den innehåller flera möjligheter till anpassning av olika investeringssteg utifrån faktisk utveckling både vad gäller kapacitetsbehovet från medlemskommunerna och hur effektiv rening vi lyckas uppnå när vi tar nya eller ombyggda delar i drift. Naturligtvis ökar osäkerheten kring antagandena i grafen med hur långt framåt i tid den sträcker sig och till exempel finns antaganden om när och hur krav på läkemedelsrening slår med i underlaget men inte krav på rening av PFAS eller ytterligare sänkta utsläppsnivåer av till exempel kväve och fosfor.

Nivåerna efter 2029 i grafen innehåller många osäkra faktorer vilka kommer att påverka förbundets framtida lånebehov. Förbundet kommer att fortsätta att granska de parametrarna löpande för att i så god tid som möjligt tydliggöra när ytterligare lånebehov uppstår.

Investeringarna som ligger i den strategiska investeringsplanen kommer att påverka avgiften till medlemskommunerna. Både driftkostnader, främst elenergi och kemikalier, och kapitalkostnader kommer att öka för att klara de framtida reningskraven och kapacitetsutökningen. Innan linjerna 7 och 8 är ombyggda till MBBR teknik är det svårt att göra säkra prognoser på hur driftkostnaderna kommer att påverkas men en grov uppskattning är att kostnaden per person kommer att öka från dagens nivå på 365 kr till 680 kr per person och år till 2028.

Graf 4. Historisk och prognostiserad avgift per person 1972–2035

Genomgång av möjliga finansieringsprinciper

På uppdrag av Käppalaförbundet har juristfirman Nordenswan Carlsson utrett vilka möjliga vägar att finansiera investeringar som står Käppalaförbundet till buds (se Bilaga 6). Arbetet fokuserade på att titta på Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) och Kommunallagen (KL) samt gällande rättspraxis för hur investeringar bör finansieras med avseende på lån eller avgiftsuttag. Utredningen fastslår att Käppalaförbundets princip att arbeta i enlighet med självkostnadsprincipen i LAV och KL på det sätt som Käppalaförbundet hittills gjort även fortsättningsvis gäller.

Självkostnadsprincipen i LAV innebär att avgifter endast får tas ut för att täcka kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva anläggningen. Samtidigt får inte verksamheten medföra ett överskott. Denna princip är ett skydd för de som betalar avgifter så att inte dessa medel används till annan verksamhet och att varje generation betalar för sin del av kostnaderna för anläggningen.

De metoder som finns för att finansiera verksamheten är därmed även fortsättningsvis lån för investeringar samt avgifter till medlemskommunerna för den löpande verksamheten inklusive avskrivningar.

Låneramen i relation till investeringsplan och förbundsordning

Bakgrund

Omvärldsutvecklingen med höjda finansieringskostnader, höjda inköpspriser och osäkerheter i leveranser som kan ge upphov till fördyringar och förseningar i investeringsprojekten har arbetats in i Käppalaförbundets reviderade strategiska investeringsplan. Se sammanfattat investeringsbehov i graf 1 ovan. En genomgång av kostnadsprognosen för jämförbara projekt i den strategiska investeringsplanen (planen 2023 jmf 2021) pekar på att förändrad räntebana bidrar med drygt 100 Mkr samt att ökande inköpskostnader bidrar med drygt 300 Mkr, relativt jämnt fördelat på material- och arbetskostnader. Den reviderade strategiska investeringsplanen visar också att investeringsbeslut inom kort behöver fattas som innebär att nuvarande låneram kommer att överskridas inom en treårsperiod.

Investeringarna syftar till att säkerställa lagkraven för verksamheten i och med det nya verksamhetstillståndets utsläppskrav som gäller från juni 2026 samt till att möta den pågående expansionen i medlemskommunerna. Vidare krävs det löpande investeringar i anläggningarna i takt med att de når sin tekniska livslängd. De pågående och planerade investeringarna i den strategiska investeringsplanen syftar till att uppnå detta.

Förbundsordning

§14 i Käppalaförbundets förbundsordning (se nedan) fastslår att förbundets styrelse inte får besluta om att påbörja investeringar vars finansiering inte ryms inom aktuell låneram de närmaste tre åren, den s.k. treårsregeln.

§14 Lån

Till anskaffande av erforderliga medel för förbundets verksamhet äger förbundet uppta lån. Härvid ska iakttas, att sammanlagda lånesumman inte vid något tillfälle får överstiga 3 550 000 000 kronor. Upptagande av lån till högre belopp än som här angetts får dock ske, om samtliga medlemskommuner det medger i särskilt beslut.

Förbundets styrelse får ej besluta om att påbörja budgeterade investeringar vars finansiering ej ryms inom aktuell låneram de närmaste tre åren, om inte godkännande av medlemskommunerna medgetts i särskilt beslut enligt första stycket.

Även om förbundets nuvarande lånevolym per den sista januari 2023 ligger drygt 1400 mkr från den i förbundsordningen föreskrivna låneramen kan inte nödvändiga investeringsbeslut fattas till årsskiftet 2023/2024 på grund av treårsregeln i §14 i förbundsordningen. För att klara verksamhetstillståndet 2026 behövs en ändring av beloppet i förbundsordningens §14 under 2023. Inga förändringar av förbundsordningen utöver beloppet i låneramen är föreslagna.

Uppdelning per medlemskommun

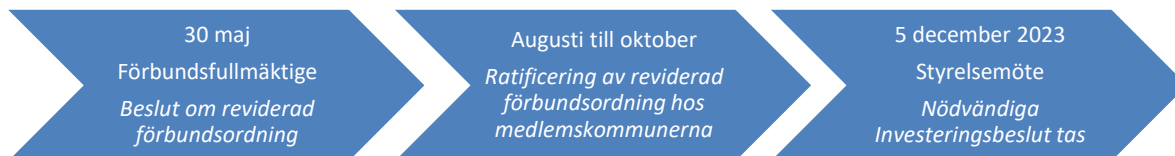
Förbundets totala låneram fördelas utifrån andelstalen till respektive medlemskommun. I tabell 3 redovisas hur en ökning av borgensåtagandena om totalt 600 miljoner utifrån andelstalen för 2022 kommer att fördela sig.

Medlemskommun	Andelstal	Nuvarande låneram (Mkr)	Föreslagen revidering (Mkr)	Summa efter revidering (Mkr)
Danderyd	7,2 %	255,1	43,1	298,2
Lidingö	9,5 %	337,5	57,0	394,6
Nacka	6,1 %	215,0	36,3	251,4
Sigtuna	10,4 %	367,6	62,1	429,7
Sollentuna	14,1 %	501,5	84,8	586,2
Solna	18,1 %	644,0	108,8	752,8
Täby	12,6 %	446,5	75,5	522,0
Upplands-Bro	5,6 %	199,2	33,7	232,9
Upplands Väsby	8,5 %	302,3	51,1	353,3
Vallentuna	5,1 %	180,6	30,5	211,1
Värmdö	2,8 %	100,8	17,0	117,8
		3 550	600	4 150

Tabell 4. Fördelning av borgensåtaganden per medlemskommun enligt andelstal 2022.

Tidplan för ny låneram och reviderad förbundsordning

En ny låneram kräver en revidering av förbundsordningen vilket innebär en process där beslutet måste tas i både styrelse och fullmäktige för Käppalaförbundet för att sedan ratificeras av var och en av medlemskommunernas fullmäktige. För att kunna ta nödvändiga investeringsbeslut i slutet av 2023 ser beslutsordningen ut enligt Bild 1.

Bild 1. Beslutsordning med tidplan för reviderad förbundsordning.

Lidingö 2023-05-22

Pär-Ola Andersson
VD

Bilagor;

- Bilaga 1 Sammanfattning av arbete med den Strategiska investeringsplanen
- Bilaga 1_1 Projektkort
- Bilaga 1_2 Tabell motiv till projekt tom 2026
- Bilaga 2 Underlag SIP 2023
- Bilaga 3 Fördjupad processutredning
- Bilaga 4 Principförslag K900k Huvudrapport
- Bilaga 5 Utvärdering av utbyggnadsalternativ
- Bilaga 6 Rapport om finansieringsprinciper för Käppalaförbundet 2023